

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: /FRP/1007-1/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

233/2013. (VIII. 28.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **a panaszos képviselőjében Dr. R. Á. ügyvéd¹** útján – 2012. december 23-án előterjesztett panasza alapján indult eljárásban a 2013. augusztus 28-án – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos – jogi képviselője útján – 2012. december 23-án a Testület elektronikus bejelentő nyomtatványán terjesztette elő a panaszát. A Testület felhívására 2013. február 11-én beérkezett levelében a panaszt aláírásával is megerősítette, csatolta jogi képviselője meghatalmazását és a panaszt a Testület által kért információkkal pontosította. Beadványában a következőket adta elő.

A panaszt 2012. december 18-án 6 óra 30 perckor a tartózkodási helyeül szolgáló cím előtt az utcán a Suzuki gépkocsijában ülve igazoltatták helyi rendőrök. Nem voltak nála az iratai, így a lakásba *(mely lakás a panaszos tartózkodási helye, egyúttal az élettársának lakása, aki a rendőri intézkedéssel szemben ugyancsak panaszt tett és azt a Testület külön állásfoglalásban bírálta el)* felkísérték és ott az iratainak adatait ellenőrizte az intézkedő két nyomozó

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos, valamint meghatalmazott jogi képviselőjének személyes adatait töröltük.

adóevőn keresztül. Ezt követően 6 óra 45 perckor, két egyenruhás járőrt hívtak a lakásba, közölték, hogy ott házkutatást fognak tartani. A két járőr, és az egyik nyomozó a lakásban maradt, míg a másik nyomozó visszament a B. városi Rendőrkapitányságra, a közlés szerint azért, hogy nyomtatványt hozzon. A panasz szerint 6.45 órától 8.00 óráig a panaszos élettársa és annak 8 éves gyermeke személyes szabadságát korlátozták mindenféle jogi felhatalmazás hiányában, erről igazolást nem adtak. A lakást nem hagyhatták el a nyomozó visszaérkezéséig az érintettek és nem telefonálhattak. Ez idő alatt a panaszos élettársát a munkahelyéről a telefonján három alkalommal is hívták, mivel a rendőrségi személyes szabadság korlátozás miatt munkakezdésre nem tudott megjelenni. A helyszínen lévő rendőrök nem engedélyezték számára, hogy a telefont felvegye és tájékoztassa munkáltatóját e helyzetről. A korábban eltávozott nyomozó visszaérkezését követően 8.00 és 8.45 óra közötti időben házkutatást tartottak a lakásban, melyről – a panasz szerint – sem határozatot, sem jegyzőkönyvet nem adtak át a házkutatás szenvedőnek, a panaszos élettársának.

A házkutatást követően a panaszost átszállították a B. városi Rendőrkapitányságra, ahol még aznap 15.30 órakor jelent meg meghatalmazás birtokában a jelen panaszt is jegyző jogi képviselő. Előadta, hogy a rendőrkapitányságon az ő, mint jogi képviselő bejelentkezését követően, kb. fél óra múlva voltak hajlandóak a meghatalmazást átvenni, és biztosítani, hogy a panaszossal a kapcsolatot felvegye. Amikor a jogi képviselő kérte a házkutatás dokumentációját, azt a választ kapta, hogy a helyszínen kézzel írt jegyzőkönyv sk-zott változata még nem készült el, abból adnak át egy példányt. Kifogásolja, hogy ezt az iratot a panasz előterjesztésének időpontjáig sem kapta meg. Megérkezéséig a panaszost még nem hallgatták ki, erre 17 óra 55 perckor került sor. A kihallgatást követően bűnügyi őrizetbe vették a panaszost.

Másnap, tehát 2012. december 19-én 21.00 óra körüli időben szabadították a panaszost, amiről a jogi képviselő onnan értesült, hogy a panaszos élettársa tájékoztatta, hogy őt telefonon ekkor hívta a panaszos. A panaszos a jogi képviselőjének elmondta, hogy december 19-én 17.00 óra körüli időben az A. utcából átvitték B. városba és ott 18.00 és 18.30 közötti időben folytatólag kihallgatták. A panaszosnak azt mondták, hogy a jogi képviselőjét faxon értesítették, azonban a jogi képviselő részére e kihallgatás tárgyában sem december 18-án, sem december 19-én fax nem érkezett. A jogi képviselő megjegyzi, hogy mobil száma, e-mail címe is meg van adva a meghatalmazáson, de sem sms-t, sem e-mailt nem kapott a B. városi Rendőrkapitányságtól. Ezzel szemben 2012. december 19-én 9 óra 52 perckor a B. városi Rendőrkapitányság ügyeletéről egy védő kirendelő határozatot faxoltak számára, aminek kapcsán tisztázta a B. városi Rendőrkapitányságon, hogy okszerűtlen a kirendelés, hiszen a meghatalmazását becsatolta. A védőkirendelő határozaton az szerepelt, hogy a panaszost 2012. december 19-én 13.00 órakor kívánják folytatólag kihallgatni, azonban 13.00 órakor egyéb elfoglaltsága miatt nem tudott megjelenni. Jelzi, hogy a gyanúsításban szereplő cselekmény a kötelező védelem körébe esik, de tudomása szerint ügyvéd a 18.00 órától fogadosított folytatólagos kihallgatás során nem volt jelen. A kihallgatást követően B. városból visszashállították a fogvatartás helyére a panaszost és onnan bocsátották szabadon 21.00 óra körüli időben. Az őrizetbe vétel időtartamáról a panaszosnak igazolást nem adtak ki.

A jogi képviselő álláspontja szerint az előállításról szóló igazolás – figyelembe véve az Rtv-t. és a Szolgálati Szabályzatot – nem a valóságot tartalmazza, hiszen a panaszos személyi szabadságát 2012. december 18-án 6 óra 30 perctől folyamatosan korlátozták, vele szemben rendőri intézkedést ekkor fogadosítottak, így az előállítás időtartama innen kezdődik. Az iraton azonban tévesen 2012. december 18-a 8.45 óra van, ami a kapitányságra érkezés

időpontja. Álláspontja szerint, ha valaki a hatóság hatalma alatt van – akár a lakásán is – az beleszámít az előállítás időtartamába. Erre nézve pedig annak nincs jelentősége, hogy a helyszínen intézkedő rendőr „barátságosan megkéri, hogy egy órára jöjjön már be a kapitányságra, mert néhány dolgot tisztázni kell”. A jogi képviselő sérelmezi, hogy bár előírás, de az előállítás időtartama alatt – több mint 6 óra eltelte után – nem biztosítottak étkezést a panaszosnak. Arról sem látott a jogi képviselő – sem akkor, sem utóbb – dokumentációt, hogy nyilatkoztatták volna a panaszost, hogy szed-e valamilyen gyógyszert.

Az őrizetbe vételi határozattal kapcsolatban kifogásolja a jogi képviselő, hogy olyan bűncselekmények tekintetében nevesítették a panaszost, mint akivel szemben a büntetőeljárás folyik (kábitószer birtoklás), mely cselekmény tekintetében soha meg sem gyanúsították. A jogi képviselő szerint amíg a megalapozott gyanút nem közlik a gyanúsítottal, vele szemben nem folyik büntetőeljárás, így e körben is megállapítható, hogy a hatósági határozat valótlan adatot tartalmaz, mivel tény, hogy a B. város egyik kerületi ügyészségének a panaszossal szemben vádat emelt, abban azonban kizárólag a Btk. 316.§ szerint lopás bűncselekménye szerepel.

Kéri, hogy az ismertetett tényekre figyelemmel a Testület a vizsgálatot folytassa le és annak eredményéről tájékoztassa.

2) A panaszos beadványa kiegészítésében az alábbiakat adta elő a Testület kérdéseire válaszolva – jogi képviselője útján.

Kérdésre a panaszos előadta, hogy a panaszos ellenőrzésének indoka az volt, hogy: „...manapság annyira sok itt az autófeltörés”. A jogi képviselő szerint szó szerint ezzel a mondattal kezdte a rendőri intézkedést az a nyomozó, aki a későbbi házkutatást vezette. A panaszos pedig azért tartózkodott a gépkocsiban, mert bár a jármű még állt, éppen indulóban volt, mert élettársát vitte volna a munkahelyére dolgozni.

Az eljáró rendőrök nem adtak tájékoztatást arra nézve, hogy a panaszos élettársa és gyermeke miért nem hagyhatják el a lakást, de azt sem engedték meg, hogy telefonáljon munkahelyére, hogy késni fog.

A rendőrkapitányságon töltött idő alatt, a gyanúsított kihallgatásáig érdemi intézkedés nem történt a panaszossal szemben. Előállítottként töltötte az időt a rendőrkapitányságon a gépjárműben kezdeményezett hatósági ellenőrzéstől kezdődő időtartamban. Majd 72 órás bűnügyi őrizetben tartottak az A. utcában, mert a B. városi Rendőrkapitányságnak nincs erre megfelelő fogdája. A fogva tartása során, folytatólagos gyanúsított kihallgatás végett átszállították a B. városi Rendőrkapitányságra.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) A B. városi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Készenléti Alosztályának, az intézkedésben részt vevő (a panaszos előállításáról döntő) egyik munkatársa az alábbiakat jelentette helyszínen történekről:

2012. december 18-án a reggeli eligazítás és beszámoltatás során értesült arról, hogy az alosztályának két beosztottja és a Közrendvédelmi Osztály beosztottjai egy ismeretlen személy 2012. december 18. napján 5 óra 51 perckor tett bejelentése alapján halaszthatatlan nyomozati cselekményként házkutatást foganatosítottak a panaszos tartózkodási helyén. Másodmagával kivonult a fenti címre az ott házkutatást foganatosító két beosztott leváltása és a nyomozati cselekmény továbbfolytatása céljából. A helyszínre érve tájékozódott a történetekről. Ennek során kollégái elmondták, hogy bejelentés alapján a panaszos személygépkocsiját, ami a ház előtt parkolt átvizsgálták, abban bűncselekményből származó tárgyakat nem találtak. A lakás folyosóját, két egyéb helyiségét, kisházát már átkutatták, ezt követően a maradék két helyiség átkutatásában kollégájával a jelentést tevő is segítséget nyújtott. A konyhában foganatosított nyomozati cselekmény során a konyhaasztalon feltalálásra került 2 csomag 0,5 kg-os narancssárga csomagolású, zárjegy nélküli Jacobs kávé. A jelentést tevő rendőr emlékezett rá, hogy 2012. december 9-én az I. utcai parkolóban feltörtek egy kávé termékek forgalmazásával foglalkozó cég gépkocsiját és abból több százezer forint értékű aprópénzt, kávé termékeket tulajdonítottak el, ezért a panaszost kérdőre vonta a fenti két csomag kávé eredetével kapcsolatban. A panaszos a feltalált tárgyak eredetét egyértelműen igazolni nem tudta, viselkedése, magatartása azt sugallta, hogy a fenti termékek nem tiszta úton jutottak birtokába, valamint a gépkocsi feltörés és a tartózkodási helye közvetlen szomszédságban volt, illetve az eltulajdonított termékek egyértelmű hasonlóságot mutattak a konyhában feltalált termékekkel. Ezért 8 óra 45 perckor közölte a panaszossal, hogy bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt további eljárás lefolytatása végett előállítják a B. városi Rendőrkapitányságra, amit a panaszos megértett és tudomásul vett.

A Testület által feltett kérdésekre az intézkedésben résztvevő rendőr az alábbiakat adta elő:

- a) Az igazoltatás jogalapja egy ismeretlen személy ugyanezen a napon tett bejelentése volt. A bejelentésről egy kollégája hivatalos feljegyzést készített.
- b) Halaszthatatlan nyomozati cselekményként lett foganatosítva házkutatás a fent leírt bejelentés és állampolgári kapcsolatok által beszerzett információk alapján.
- c) Kérkezését követően közölte a panaszos élettársával, hogy kislányát vigye el iskolába, további jelenléte már nem indokolt az eljárásban, ezért elmehet munkahelyére. Közlésére azt a választ kapta, hogy a kislánynak tud igazolni távollétet, illetve inkább nem megy dolgozni mert kevés (vagy nincs - már nem emlékszik pontosan a jelentéstevő) a szabadsága és így a rendőri intézkedésre hivatkozva otthon maradhat.
- d) A kényszerintézkedés elszenvedője a panaszos volt, aki a kényszerintézkedés ellen panasszal nem élt. A házkutatási jegyzőkönyvből felajánlásuk ellenére nem kért a panaszos, viszont az eltulajdonított termék beazonosítását követően a 2 csomag kávé lefoglalásának elrendeléséről hozott határozatból és jegyzőkönyvből átvett 1-1 példányt. Megjegyzi a jelentéstevő rendőr, hogy a panaszos jogi képviselője által előterjesztett panasz második oldalán tévesen lett megjelölve a kényszerintézkedést elszenvedő, mivel az nem a panaszos élettársa, hanem a panaszos volt.
- e) A panaszost előállítása során beszállították a B. városi Rendőrkapitányságra, a halaszthatatlan nyomozati cselekmény során feltalált, igazoltatlan eredetű, két csomag kávéval együtt. A kapitányságon lefolytatott további eljárás során a 2012. december 9-én az I. utcai parkolóban feltört gépkocsi sértettje egyértelműen beazonosította, hogy a feltalált kávék a tőle eltulajdonított kávék közül valók.
- f) A panaszost az Rtv. 33.§ (2) bekezdés b) pontja alapján, bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt állította elő. Az előállítást követően a fent leírtak alapján beigazolódott, hogy lakásán bűncselekményből származó tárgyi bizonyítási eszközök kerültek feltalálásra. Megjegyezni kívánja a jelentéstevő rendőr, hogy a panaszos a

gyanúsított kihallgatás jegyzőkönyvében a gyanúsítás ténye miatt panaszt nem tett, ami – álláspontja szerint – előállítás indokát is igazolja.

- g) Az előállítás során a sértett tanúkihallgatása, feltalált tárgyi bizonyítási eszközök bemutatása, tárgyi bizonyítási eszközök lefoglalása, tanúkutatás, adatgyűjtés és a B. város, A. E. utcában található ingatlan ellenőrzése, továbbá 2 további személy (G.T. és N.K.) előállítása, tanúkihallgatása, ezzel kapcsolatos iratok elkészítése - történt.
- h) A jogi képviselő kifogásaival kapcsolatban előadta, hogy megjelenésének pontos időpontjára nem emlékszik. Az irodájában volt amikor a kapuügyelet telefonon tájékoztatta, hogy megérkezett a panaszos védője. Közölte a kapussal, hogy továbbítsa az ügyvéd úr felé, hogy hamarosan lemegy és becsatolhatja a meghatalmazást majd ezt követően beszélhet a panaszossal. Kb. 15-20 perc elteltével tudott csak lemenni az ügyvéd úrhoz az alábbiak miatt. A panaszos előállítását követően végzett adatgyűjtés során előállításra került G.T. és N.K. A panaszos és G.T. haragos, rossz viszonyban vannak. A panaszos terhelő vallomást tett ezért nem akarta, hogy találkozzanak a kapitányság épületében. A találkozás taktikailag és biztonságtechnikailag helytelen és veszélyes lett volna, ezért meg kellett oldania, hogy az előállítóból észrevétlenül egy irodába tudja szállíttatni a panaszost, ahol az ügyvédjével tud beszélni. Mindhárom személy az előállítóban és az előállító előtti folyosón volt elhelyezve.
- i) A panaszos gyanúsított kihallgatásának kezdő időpontja 17 óra 55 perc volt. Az előállítás és a gyanúsított kihallgatása közötti időben a fent felsorolt nyomozati cselekmények, személyi szabadságot korlátozó rendőri intézkedés, iratrögzítés került foganatosításra. A panaszos, mint őrizetbe vett gyanúsított az őrizet ideje alatt a Készenléti Rendőrség B. város A. utcai fogdájában van elhelyezve. A gyanúsított kihallgatása a B. városi Rendőrkapitányságon kerül végrehajtásra.
- j) A személyes szabadságot korlátozó rendőri jelentésben az előállítás kezdeti időpontja 8 óra 45 perc. A házkutatás utolsó stádiumában került feltalálásra a két csomag kávé, aminek eredetéről a panaszos, mint gyanúsított nem tudott elfogadható magyarázatot adni, viselkedése, magatartása azt sugallta, hogy a fenti termékek nem tiszta úton jutottak birtokába valamint a gépkocsi feltörés és az ő tartózkodási helyének közvetlen szomszédsága abban a pillanatban bűncselekmény elkövetésének gyanúját igazolta. Erre való tekintettel 8 óra 45 perckor közölte a panaszossal, hogy bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt előállítja. 6 óra 45 perc és 8 óra 45 perc között a panaszos kényszerintézkedést elszenvedő fél volt.
- k) Az előállítást követően nyilatkoztatta a panaszost, hogy szenved-e valamilyen betegségben, aki arra nemleges választ adott.

2) A házkutatást végző másik rendőr – a jelentése szerint – a készenléti alosztályvezető úr utasítására járt el. A szolgálatfelvétel és az eligazítás után 2012. december 18-án 8 óra után nem sokkal érkezett meg az alosztályvezető úrral a panaszos élettársának lakásába, mivel az előző készenlétes bűnügyi szolgálat házkutatást kezdett meg 6 óra 45 perctől, melyet járőrök biztosítottak. Az alosztályvezető úr utasítására a megkezdett házkutatási jegyzőkönyv írását vette át, ezzel is tehermentesítve az előző szolgálatot.

A házkutatásról kézzel írt jegyzőkönyv készült, melyet sk-zni kellett. A házkutatásról csak jegyzőkönyv készült, mert halaszthatatlan nyomozati cselekményként került végrehajtásra. A házkutatás tényét a panaszos nem panaszkolta, erről írásban is nyilatkozott. A házkutatás során nem került lefoglalásra semmi. Két csomag kávé kapcsán merült fel több kérdés, ezért azokat a panaszos magával hozta a B. városi Rendőrkapitányságra, melyek kapcsán később megállapítást nyert, hogy bűncselekményből származnak, ezért azt külön határozattal és jegyzőkönyvvel lefoglalta a hatóság. A panaszos a házkutatási jegyzőkönyvből - mivel a

helyszínen nem került lefoglalásra semmi - nem kért másolatot, csak a későbbi lefoglalási határozatból és jegyzőkönyvből kért és azokat meg is kapta, melyek átvételét írásban igazolta. A panaszos védője csak a gyanúsított kihallgatásról kért másolatot, azt meg is kapta, melynek átvételét írásban igazolta. Megjegyzi a jelentést tevő rendőr, hogy a védő a hatóság épületét 2012. december 18-án 20 óra körüli időben – az őrizetbe vételi határozat jelenlétében történő kihirdetése után – elhagyta, a házkutatási jegyzőkönyv hiteles, sk-s másolata a Robotzsaru rendszer hiteles adatai alapján viszont csak 21 óra 17 perckor készült el, melyet a fentiek miatt – ha egyáltalán kért volna a védő – már nem lehetett volna részére átadni, mert már nem tartózkodott az épületben.

A jelentés szerint a panaszos bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyként került előállításra az alosztályvezető úr utasítására és vezetésével. Az előállítás oka egyébként egyrészt az ügyben szereplő bejelentés miatt, másrészt a panaszosnál lévő gyanús két csomag kávé eredetének tisztázása miatt került sor. Ezekről utóbb ki is derült, hogy valóban bűncselekményből származnak.

A panaszos első, gyanúsított kihallgatására 2012. december 18-án 17 óra 55 perckor került sor védője jelenlétében, melyet nem lehetett a helyszínen fogatosítani, illetve az előállításhoz elég bűncselekmény gyanúja, míg a gyanúsításhoz már megalapozott gyanú szükséges, így annak megállapítása történt az előállítás ideje alatt. Sor került az előállítás alatt többek között a sértett tanúkihallgatására, lefoglalás fogatosítására, helyszíni adatgyűjtések elvégzésére, N.K. és G.T. tanúkihallgatására, illetve az ezekkel kapcsolatos papírmunkák elvégzésére, melyet nagyrészt egymaga végzett. Az ügyben végzett cselekmények egy részéről összefoglaló jelentés is készült. A jelentés szerint a fentiek végrehajtása idejére bűnügyi érdekből kifejezetten szükséges volt a panaszos előállítása, mert egyéb esetben ezek végrehajtását, illetve az eljárás eredményességét veszélyeztethette volna.

A panaszos nem kért élelmezést, betegségről – ebből fakadóan gyógyszereszedésről – nem számolt be és ezekről, valamint arról, hogy a személyi szabadságot korlátozó intézkedéssel szemben nem él panasszal írásban nyilatkozott is, illetve az erről szóló igazolás is aláírásával igazolta.

A jelentés kitér rá, hogy a panaszban szerepel, miszerint az őrizetbe vételi határozaton valótlánul szerepel az, hogy kábítószer birtoklás miatt eljárás van folyamatban a panaszos ellen. Ennek kapcsán megjegyzi a jelentést tevő, hogy az aktában le is fűzött bűnügyi priusz alapján szerkesztette meg a határozatot, mely priuszban szerepel a kábítószerrel visszaélés.

3) Az intézkedés napján felvett rendőri jelentés szerint az adott napon 5 óra 51 perckor az ügyeletes tiszt részére ismeretlen személytől bejelentés érkezett (melyről külön hivatalos feljegyzés készült), mely szerint a panaszos több, dolog elleni erőszakkal elkövetett lopást követett el a B. városi lakótelepen az elmúlt időszakban. Nevezett személy több alkalommal volt eljárás alá vonva dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás miatt.

A fentiek miatt a nyomozó hatóság halaszthatatlan nyomozati cselekményként házkutatást fogatosított a panaszos tartózkodási helyén. A házkutatás során elsődlegesen nem került elő bűncselekményből származó tárgy, azonban a konyhaasztalon feltalálásra került 2 csomag 0,5 kg-os kiserelésű narancssárga csomagolású, osztrák feliratos Jacobs Meister Röstung zárjegy nélküli kávé. Tekintettel arra, hogy egy másik, jelzett számú, folyamatban lévő büntetőeljárásban a B. városi lakótelepen az I. utca egyik épülete előtt (a házkutatás címéhez nagyon közel) 2012. december 9. napján történt egy gépkocsi feltörés, mely során többek

között egyedi kávékat is elvittek, ezért a nyomozó hatóság a panaszost kérte, hogy azokat hozza magával a rendőrkapitányságra azok eredetének tisztázása miatt.

A nap folyamán a gépkocsi feltörés sértettjét tanúként hallgatták ki, mely során kétséget kizáróan felismerte a két egyedi csomag kávét, mint a tőle a gépkocsi feltörés során eltulajdonított árut. Emiatt a két csomag kávé lefoglalásra került a panaszostól, mint bűncselekmény tárgyai.

A panaszos a két csomag kávé kapcsán szóban úgy nyilatkozott, hogy azt nem ő lopta, hanem csak sejtette, hogy valami nem stimmel a két csomag kávéval, mert áron alul vette egy K. keresztnévű ismerőstől, aki valahol Cs. településen lakik és 2006-ban együtt dolgoztak. A panaszos azonban a K. nevű személy kapcsán kijelentette, hogy pontosabban nem kívánja megjelölni, mert a barátja. Annyit elmondott róla még, hogy korábban K.-t bemutatta egy régebbi ismerősének, G.T.-nak, aki több lopást is elkövetett és időnként a lopott árut a K.-nak adta el. A panaszos a kérdéses gépkocsi feltörés kapcsán szóban úgy nyilatkozott, hogy hallott az ügyről, de azt nem ő követte el, sejtése szerint G.T. lehetett, ha a K.-hoz került a lopott áru. A panaszos elmondása szerint G.T. a lopott cuccait a korábbi tartózkodási helyén tárolja (a panaszos a címet pontosan megjelölte), így lehetséges, hogy ha G.T. csinálta a kérdéses gépkocsi feltörést, akkor ott tarthatja az abból származó tárgyakat.

A fentiek miatt halaszthatatlan nyomozati cselekményként házkutatás fogatosítása céljából a hatóság megjelent a panaszos által közölt címen, ahol megállapítást nyert, hogy az egy kertes ház, ami 3 lakásra van osztva. Az első, a többtől teljesen elkerített lakásnál az ott lakó elmondta, hogy a hátsó két lakás lakatlan és abból az utolsóban lakott G.T., de már elköltözött. A rendőrök a tulajdonos engedélyével az ingatlanra bementek, a hátsó két, nem zárt lakását átvizsgálták, melyek valóban lakatlanok voltak, de otthagyott levelekből látszott, hogy az utolsót valóban G.T. használta. Mivel a nem zárt, lakatlan két lakást átvizsgálták és azok üresek voltak, így a házkutatás fogatosítása nem vált szükségessé.

Az ingatlanról távozásban 11 órakor az ingatlan előtti útszakaszon megállításra és közúti gépjármű ellenőrzés alá vonásra került egy BMW típusú személygépkocsi, amelyet N.K. vezetett. A gépjárműben utazott Sz.D. és G.T. Az ellenőrzést követően G.T. és N.K. előállításra került a B. városi Rendőrkapitányságra, melyekről külön rendőri jelentések készültek. G.T. szóban úgy nyilatkozott, hogy tud a kérdéses gépkocsi feltörésről és azt a panaszos követte el.

4) A házkutatásról felvett (kézzel kitöltött) jegyzőkönyv rögzíti, hogy a nyomozó hatóság a Btk. 316. § (1) bekezdésébe ütköző és a (5) bekezdés b/1. pontja szerint minősülő, dolog elleni erőszakkal nagyobb értékre elkövetett lopás büntetnének megalapozott gyanúja miatt folyamatban lévő eljárásban a panaszos tartózkodási helyén szolgáló ingatlanban házkutatást tartott 2012. december 18-án 6 óra 45 perc és 8 óra 45 perc között. Az intézkedést elszenvedő fél a panaszos volt, aki a házkutatással szemben panasszal nem élt. A házkutatás során lefoglalásra nem került sor.

5) A 2012. december 18-án kelt, lefoglalást elrendelő határozat szerint a hatóság a Btk. 316. § (1) bekezdésébe ütköző és a (5) bekezdés b/1. pontja szerint minősülő – figyelemmel a (2) bekezdés II. fordulat d) pontjára – dolog elleni erőszakkal nagyobb értékre elkövetett lopás büntetnének megalapozott gyanúja miatt folyamatban lévő büntetőügyben a panaszossal szemben a Be. 151.§ (2) bekezdése alapján – figyelemmel a Be. 151.§ (1) bekezdésére – lefoglalást rendelt el.

A lefoglalás tárgya 2 csomag 0,5 kg-os kiszerelésű narancssárga csomagolású, osztrák feliratos Jacobs Meister Röstung zárjegy nélküli, xxx vonalkódú, xxx bélyegző lenyomatú kávé, melynek a Be. 154.§ (1) bekezdés első mondata alapján, az eljárási cselekmények során bűnjelként kezelését rendelte el

Az indokolás szerint B.L. nevű személy bejelentetést tett ismeretlen tettes ellen, aki 2012. december 9-én a B. város, I. utca egyik háza előtt feltörte a tehergépkocsiját és abból aprópénzt, valamint különböző kávékat, üdítőket tulajdonított el. 833.132.- forint értékben. A nyomozás során megállapítást nyert, hogy a mai napon a panaszos birtokában talált fenti 2 csomag 0,5 kg-os kiszerelésű narancssárga csomagolású, osztrák feliratos Jacobs Meister Röstung kávé a sértettől eltulajdonított termékek közül való.

A határozatot a panaszos az aláírásával látta el. A lefoglalás foganatosításáról készült jegyzőkönyv szerint arra 2012. december 18-án 14 óra 10 perckor került sor, melynek során a panaszos a bűnjeleket önként átadta.

6) Az előállítás végrehajtásáról készült jelentés szerint 2012. december 18-án 8 óra 45 perckor a panaszossal szemben az Rtv. 29.§ (1) bekezdés alapján igazoltatásra, a 31.§ (1) bekezdés alapján személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálására, valamint a 33.§ (2) bekezdés b) pont alapján, mint bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy előállítására került sor. A személyes szabadság korlátozásának helye a panaszos élettársának lakása volt, ahol az Rtv. 39.§ (1) bekezdés b) pont alapján a gyanúsított elfogása és előállítása céljából magánlakásban intézkedés történt. Az intézkedés során kényszerítő eszközt nem alkalmaztak.

Az intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid leírása tartalmazza, hogy a B. városi Rendőrkapitányságon folyamatban lévő bűnügyben állampolgári bejelentés alapján halaszthatatlan nyomozati cselekményként házkutatást foganatosítottak a panaszos tartózkodási helyén. A házkutatás során a lakás konyhájában 2 db sértetlen csomagolású Jacobs kávé került feltalálásra ami a 2012. december 9-én éjjel 1 órakor a B. város I. u. egyik ingatlana előtt történt gépkocsi feltörés során eltulajdonított tárgyak egy részét képezi. A panaszos a 2 doboz kávé megszerzésére elfogadható magyarázatot adni nem tudott, ezért közölték vele, hogy bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt és további nyomozati cselekmények elvégzése érdekében előállítják a B. városi Rendőrkapitányságra. Az Rtv. 33.§ (4) bekezdés alapján az előállítás okáról a tájékoztató, valamint a 33.§ (4) bekezdés alapján az előállítás idejéről szóló igazolás kiadásra került. Az előállító egységben történő elhelyezéssel kapcsolatban a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást megkapta. A panaszos további intézkedés végett 2012. december 18-án 9 órakor átadásra került a B. városi Rendőrkapitányságra.

7) A panaszos nyilatkozott arról, hogy a jogorvoslati jogaira vonatkozó tájékoztatást az Rtv. 92-93.§ alapján megkapta, a vele szemben alkalmazott személyi szabadságot korlátozó intézkedéssel kapcsolatban panasszal nem él, az Rtv. 33.§ (4) bekezdése alapján az előállítás okáról, annak várható időtartamáról a tájékoztatást szóban megkapta, a részére kiállított - az előállítás időtartamáról szóló - igazolást átvette. Az előállító egységben történő elhelyezésével kapcsolatban a 19/1995. (XII.13) BM. rendelet 2.§ (8), (9) bekezdések; a 19/1996. (VIII.23) ORFK utasítás 36/A.§ alapján jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást átvette. Élelmezést nem kért. Kijelentette, hogy betegségben nem szenved és sérülése a rendőri intézkedés során nem keletkezett.

8) A rendőrségi előállítás időtartamáról kiállított igazolás szerint a panaszos hozzátartozó vagy képviselő kiértesítését nem kérte, az előállítással és az intézkedés módjával szemben panasszal nem élt, élelmezést nem kért. Az igazoláson szereplő (részben kézzel beírt) adatok szerint az előállítás 2012. december 18-án 8 óra 45 perctől 2012. december 18-án 23 óra 45 percig tartott. Ekkor szabadon bocsátására került sor.

9) Az őrizetbe vétel elrendeléséről szóló határozat szerint a Btk. 316. § (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés b/1. pontja szerint minősülő - figyelemmel a (2) bekezdés II. fordulat d) pontjára - dolog elleni erőszakkal nagyobb értékre elkövetett lopás büntettének megalapozott gyanúja miatt folyamatban lévő büntetőügyben a panaszos őrizetbe vételét rendelték el, a Be. 127.§ (1) bekezdése alapján, figyelemmel a Be. 126.§ (2) bekezdésére.

Az őrizet kezdő időpontja: 2012. december 18-a 8 óra 45 perc. A fogvatartás ideje legkésőbb 2012. december 21-én 8 óra 45 perckor jár le. A Be. 128.§ (1) bekezdése alapján a terhelt őrizetbe vételének elrendeléséről és a fogva tartás helyéről a panaszos élettársa értesítendő.

Az indokolás szerint a panaszos a rendelkezésre álló adatok alapján megalapozottan gyanúsítható azzal, hogy 2012. december 9-én 0 óra 55 perc körüli időpontban a B. város, I. utca egyik ingatlana előtt parkoló tehergépkocsit zárkihúzás módszerével feltörte és abból aprópénzt, kávékat és kávéautomatákba való töltőanyagokat tulajdonított el. A rongálással okozott kár: 250.000.-forint, a lopással okozott kár: 833.132.-forint. E szerint a panaszos megalapozottan gyanúsítható dolog elleni erőszakkal nagyobb értékre elkövetett lopás büntettének elkövetésével. A panaszos – mint bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy – elfogására 2012. december 18-án 8 óra 45 perckor került sor. Magyarországi tartózkodási engedéllyel rendelkező román állampolgár, aki azonban nem a bejelentett lakcímén tartózkodik. A fentiek miatt, illetve a fenti nagy tárgyi súlyú bűncselekmény elkövetése miatt várható büntetés miatt alappal feltehető, hogy az eljárás elől elszökne. A bűncselekmény során eltulajdonított értékeknek csak töredéke került elő, így feltehető, hogy szabadlábra kerülése esetén a többi tárgyi bizonyítékot megpróbálná elrejtetni, illetve az ismeretlen társaival összebeszélve az eljárást megghiúsítaná. Több esetben volt büntetve testi sértés, kifosztás, rongálás, közokirat-hamisítás miatt, és jelenleg is több büntetőeljárás folyik ellene lopások és kábítószerrel visszaélés büntette miatt. A fentiek miatt feltehető, hogy szabadlábra kerülése esetén újabb szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekményt követne el. Tekintettel a fentiekre előzetes letartóztatása valószínűsíthető ezért a rendelkező részben foglaltak szerint határozott a nyomozó hatóság.

A panaszos a határozattal szemben panasszal nem élt. A határozat közlésének időpontja 2012. december 18-án 20 óra.

10) A rendőrség mellékelte a B. városi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályának hivatalos feljegyzését. E szerint ismeretlen személy 2012. december 18-án 5 óra 51 perckor bejelentést tett a B. városi Rendőrkapitányság ügyeletére a 107-es hívószámon, hogy információja van arról, hogy a panaszos tört be egy pékségbe és a B. városi lakótelepen található egyik étterembe. A bejelentő egy rögzített telefonszámról hívta a kapitányságot, ami egy B. város, N. utcai nyilvános állomáshoz tartozik. A bejelentő férfi volt, korát nem tudták hang alapján megállapítani, de beszédstílusa alapján fiatal volt. A bejelentő elmondta, hogy ismerőse által tudomására jutott, hogy a panaszos részt vett, például egy pékség és a B. városi lakótelepen található egyik étteremben történt betörésben. A lakótelepen a T. vendéglőjébe történt nemrég betörés, pékségbe pedig 2012. december 13-án hajnalban törtek be. A bejelentő azt az információt is közölte, hogy betörésből származó értéket is tart magánál a

panaszos. Az ismeretlen férfi beszámolt a panaszos tartózkodási helyéről. A feljegyzés kitér arra, hogy a panaszos már régebben a rendőrség látókörébe került különböző vagyoni elleni bűncselekményekkel kapcsolatban. A rendőrség információi szerint jelenleg az élettársával él együtt.

11) Az őrizetbe vétel megszüntetéséről szóló, 2012. december 19-én kelt határozat szerint a panaszos őrizetbe vételét a nyomozó hatóság megszünteti és szabadlábra helyezését elrendeli. Az indoklás szerint a panaszos 2012. december 18-i gyanúsított kihallgatása, majd 2012. december 19-i folytatólagos gyanúsított kihallgatása után a panaszossal szemben nem állnak fenn az őrizetbe vétel feltételei.

12) A panaszt élettársát 2012. január 21-én tanúként hallgatta meg a rendőrség. Ennek során elmondta – nem tud semmit a gépkocsi feltörésről és megerősítette, hogy a panaszos a lefoglalt kávé egy ismerősétől vásárolta.

13) A panaszt 2012. december 18-án 17.55 és 18.45 között gyanúsítottként hallgatta meg a rendőrség a fenti már részletezett bűncselekménnyel összefüggésben. Ekkor került sor az alapos gyanú közlésére is. A panaszos a gyanúsítással szemben panasszal nem élt, de vitatta, hogy bűncselekmény követett volna el. Vallomásaiban tagadta a gépkocsi feltörésben való részvételét és kijelentette, hogy a 2 csomag kávé egy ismerősétől vásárolta 1000 forintért, továbbá ennek körülményeiről nyilatkozott. A panaszt másnap, december 19-én 17.53 és 18.02 között folytatólagosan is kihallgatták, ahol a bűncselekmény elkövetését továbbra is tagadta, korábbi vallomását fenntartotta.

III.

1) A panaszos által előadott sérelmekkel kapcsolatban a Testületnek elsőként saját hatáskörét kellett vizsgálat alá vonnia.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint, akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el.

A jogszabályhely alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat-csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, löfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.),

tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A panaszosok beadványukban kifogásolták a panaszos élettársának lakásában lezajlott házkutatást, illetőleg azt állították, hogy annak valójában a panaszos élettársa volt az elszenvedője.

A Testülethez érkezett iratok tanúsága szerint a házkutatásra a Be. 177. §-a alapján, halaszthatatlan nyomozási cselekményként került sor. A Be. idézett szakasza szerint az ügyész és a nyomozó hatóság az olyan kényszerintézkedéseket, amelyeknek elrendelésére egyébként jogosult (pl.: 149. §) halasztást nem tűrő esetben nyomban elvégezheti, és bizonyítási cselekmények elvégzését rendelheti el (halaszthatatlan nyomozási cselekmény). A házkutatást, a Be. a kényszerítő eszközök között, a 149. § alatt szabályozza, tehát a házkutatás kifejezetten olyan kényszerintézkedés, amely a Be. imént idézett, 177. §-a értelmében halaszthatatlan nyomozási cselekményként elvégezhető.

A Testület álláspontja szerint a házkutatás foganatosítása kifejezetten a rendőrség nyomozó hatóságként kifejtett tevékenységének részét képezi. A Testület ezzel kapcsolatban rögzíti, hogy az Rtv. idézett rendelkezése értelmében saját hatáskörében nincs lehetősége annak vizsgálatára és elbírálására, hogy a rendőrség megfelelően látja-e el nyomozati teendőit. A büntetőeljárásban közreműködő hatóságok tevékenységét, így a rendőrség nyomozati munkáját – ahogyan az a fentiekből is kitűnt – nem az Rtv., hanem a Be. szabályozza, egyúttal pedig nem a Testület, hanem az ügyészség felügyeli. Ezen jogszabály megfelelő rendelkezései biztosítják a jogorvoslatot is az eljáró szervek tevékenységével – adott esetben mulasztásával –, illetve határozataival szemben is. A jogorvoslati jogokra vonatkozó tájékoztatást a házkutatás során készített jegyzőkönyv is tartalmazta, azzal szemben a Be. 198. §-ának (7) bekezdése alapján a közléstől számított 8 napon belül volt helye panasznak az illetékes ügyészségen.

A panaszos azon sérelmével kapcsolatban, hogy jogi képviselőjét a panaszos gyanúsított kihallgatásáról nem vagy nem megfelelően értesítették – a Testületnek ugyancsak a saját hatásköre hiányát kellett megállapítania. A védelem jogát a Be. 5. §-ában szabályozza. Az Alaptörvényben is deklarált védelemhez való jognak csupán egyetlen aspektusa jelenik meg az Rtv.-ben: az Rtv. 18. §-a teszi kötelezővé, hogy a fogvatartott részére biztosítsák hozzátartozója vagy más személy (így akár védője) értesítésének lehetőségét. Mivel a védelemhez való jog háttérszabályozása nem az Rtv.-ben, hanem a Be.-ben található, a Testület nem jogosult vizsgálni, megfelelően értesítették-e a panaszos védőjét a nyomozó hatóság részéről. A panaszos ezen sérelme tekintetében a Be. 196. §-a biztosítja a megfelelő jogorvoslati lehetőségeket.

A panaszos fenti sérelmei (házkutatás, védő értesítése) tekintetében a Testületnek tehát saját hatásköre hiányát kellett megállapítania. Hasonlóképpen nem jogosult értékelni a Testület az őrizetbe vételt elrendelő határozat formai és tartalmi kérdéseit, azzal szemben is a büntetőeljárás sajátlagos jogorvoslati eszközeit (panasz) veheti igénybe a panaszos.

A következőkben a Testület a panaszost ért sérelmeket vizsgálta.

IV.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jogát, az abból levezetett testi épséghez való jogát,

továbbá a IV. cikkében biztosított személyes szabadsághoz való jogát, valamint XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz fűződő jogát – az alábbiak szerint.

A panaszos beadványában a rendőri intézkedés jogszerűségét több szempontból is vitatta.

1) A Testület elsőként vizsgálta, milyen okból vonták intézkedés alá a panaszost. A Testület a fenti kérdés megválaszolásához értékelte, keletkezett-e intézkedési kötelezettsége az eljáró rendőröknek.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A rendelkezésre álló adatok szerint az intézkedő rendőrök azért vonultak ki a helyszínre és azért igazoltatták a panaszost a gépkocsijánál, mert a B. városi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályának hivatalos feljegyzése szerint ismeretlen személy 2012. december 18-án 5 óra 51 perckor bejelentést tett a B. városi Rendőrkapitányság ügyeletére a 107-es hívószámon, hogy információja van arról, hogy a panaszos tört be egy pékségbe és a B. városi lakótelepen található egyik étterembe. A bejelentő egy rögzített telefonszámról hívta a kapitányságot, ami egy B. város N. utcai nyilvános állomáshoz tartozik. A bejelentő férfi volt, korát nem tudták hang alapján megállapítani, de beszédstílusa alapján fiatal volt. A bejelentő elmondta, hogy ismerőse által tudomására jutott, hogy a panaszos részt vett például egy pékség és a B. városi lakótelepen található egyik étteremben történt betörésben.

A rendőrségnek hivatalos tudomása volt arról, hogy a lakótelepen a T. vendéglőjébe történt nemrég betörés, a pékségbe pedig 2012. december 13-án hajnalban törtek be. A bejelentő azt az információt is közölte, hogy betörésből származó értéket is tart magánál a panaszos. Az ismeretlen férfi beszámolt a panaszos tartózkodási helyéről. A feljegyzés kitér arra, hogy a panaszos már régebben a rendőrség látókörébe került különböző vagyoni elleni bűncselekményekkel kapcsolatban.

Mivel a bejelentő azt hozta a rendőrség tudomására, hogy a panaszos több, a rendőrség által már ismert bűncselekménnyel is kapcsolatba hozható, a Testület álláspontja szerint megállapítható, hogy mind a közrend, mind a közbiztonság védelme érdekében, egy bűncselekmény feltételezett tettesének felkutatása érdekében a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettség keletkezett.

2) A Testület ezt követően a panaszos előállításával foglalkozott.

a) Az előállítás jogalapját illetően a Testület a következő megállapításokat teszi.

A panaszos előállításának végrehajtásáról készített jelentés, valamint az összes egyéb rendelkezésre álló dokumentum tanúsága szerint a panaszost az Rtv. 33.§ (2) bekezdés b) pont alapján, mint bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyt állították elő. E szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható.

A rendőrségi iratok között, az intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid leírása tartalmazza, hogy a B. városi Rendőrkapitányságon folyamatban lévő bűnügyben állampolgári bejelentés alapján halaszthatatlan nyomozati cselekményként házkutatást foganatosítottak a panaszos tartózkodási helyén. Az állampolgári bejelentés – fentebb részletesen ismertetett – tartalma az volt, hogy a panaszos bizonyos vagyon elleni bűncselekményekkel hozható kapcsolatba. A házkutatás során a lakás konyhájában 2 db sértetlen csomagolású Jacobs kávé került feltalálásra, ami a 2012. december 9-én éjjel 1 órakor a B. város I. utca egyik ingatlana előtt történt gépkocsi feltörés során eltulajdonított tárgyak egy részét képezi. A panaszos a 2 doboz kávé megszerzésére elfogadható magyarázatot adni nem tudott, ezért közölték vele, hogy bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt és további nyomozati cselekmények elvégzése érdekében előállítják a B. városi Rendőrkapitányságra.

Ezen a ponton a Testület fontosnak tartja, hogy utaljon töretlen gyakorlatára, amely szerint az intézkedés alapjául szolgáló jogellenes cselekmény – akár szabálysértés, akár bűncselekmény – tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálhatja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a büntetőügyben eljáró, illetőleg a szabálysértési hatóságok szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára hivatkozik –, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján olyan esetekben, amikor a rendőrség valamely intézkedést vagy intézkedés-sorozatot azzal indokol, hogy azt az érintett által vélhetően elkövetett bűncselekmény vagy szabálysértés alapozta meg, a Testület azt vizsgálja (az érintett vétkességének kérdésében való állásfoglalás nélkül), hogy a bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének az adott intézkedéshez – így jelen esetben az előállításhoz – szükséges fokú gyanúja fennállt-e.

A panaszbeadványt és a panaszos vallomását áttekintve a Testület úgy foglalt állást, hogy a rendelkezésre álló információk (állampolgári bejelentés, a házkutatás során fellelt és feltehetően bűncselekményből származó dolgok) alapján a rendőrség által megnevezett bűncselekmény elkövetésének minimális (intézkedéshez szükséges mértékű) gyanúja mindenképpen fennállt, tehát az Rtv. 33. § (2) bekezdésének b) pontja megfelelő jogalapot biztosított a panaszos előállítására. A Testület álláspontja szerint tehát az előállítás jogalapját illetően a panaszos személyes szabadsághoz való alapvető joga nem szenvedett sérelmet.

b) Mivel a Testület az előállítás jogalapját megfelelőnek találta, a továbbiakban azt vizsgálta, hogy az intézkedés megfelelt-e az arányosság követelményének. Az Rtv. 15. §-a szerint ugyanis a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdése funkcióját tekintve a rendőri mérlegelésnek ad teret az intézkedés alá vont személy előállítását illetően, tehát lehetőséget biztosít az intézkedő rendőr számára az előállítás foganatosítására, ugyanakkor – ellentétben az ugyanezen szakasz (1) bekezdésében felsorolt esetekkel – nem teszi azt kötelezővé. Azonban a mérlegelés lehetősége sem korlátlan – a Testület töretlen gyakorlata szerint a mérlegelés akkor állja ki a jogszerűség próbáját, ha az megfelel az Rtv. 15. §-ában rögzített arányossági kritériumnak, tehát nem okoz olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. A

fentiekből kiindulva, a jogalap megléte önmagában nem teszi a rendőri intézkedést jogszerűvé. Amennyiben az arányosság követelménye nem érvényesül, úgy a megfelelő jogalap megléte mellett is jogszerűtlenné válik az intézkedés.

Az arányosság megítélésakor a Testületnek azt kellett figyelembe vennie, hogy volt-e az előállításnak olyan célja, amely csak a szabadság korlátozásával volt elérhető.

A Testület erre a kérdésre is igenlő választ adott. A rendőrségi dokumentumok szerint a házkutatás utolsó stádiumában került feltalálásra az a két csomag kávé, aminek eredetéről a panaszos nem tudott elfogadható magyarázatot adni, viselkedése, magatartása azt sugallta, hogy a fenti termékek nem tiszta úton jutottak birtokába, valamint a gépkocsi feltörés és az ő tartózkodási helyének közvetlen szomszédsága abban a pillanatban bűncselekmény elkövetésének gyanúját igazolta, egyúttal a rendőrség birtokában lévő előzetes információk is arra utaltak, hogy a panaszos a bűncselekménnyel kapcsolatba hozható. A gyanúban szereplő bűncselekmény tárgyi súlya, illetőleg a bűncselekmény elkövetése miatt várható büntetés miatt a rendőrség szerint alappal volt feltehető, hogy a panaszos az eljárás elől elszökne, elrejtőzne. A rendőrség hivatkozott arra is, hogy a bűncselekmény során eltulajdonított értékeknek csak töredéke került elő, így feltehető, hogy szabadlábban hagyása esetén a többi tárgyi bizonyítékot megpróbálná elrejtetni, illetve az ismeretlen társaival összebeszélve az eljárást megghiúsítaná. A panaszos több esetben volt büntetve és jelenleg is folyik ellene büntetőeljárás. A rendőrség mindezekre, valamint a halaszthatatlan nyomozati cselekmények elvégzésének szükségességére hivatkozva döntött a panaszos előállítása mellett.

Az előállítás tehát azt célozta, hogy a bűncselekmény felderítésének megghiúsítása megakadályozható, illetőleg az eljárás alá vont személy rendelkezésre állása biztosítható legyen a nyomozati cselekmények során, amit a Testület arányosnak talált, ezért kimondta, hogy az a panaszos személyes szabadságához való alapvető jogát nem sértette.

c) A Testület a panaszos előállításának időtartamát is vizsgálta.

A rendelkezésre álló iratok tanúsága szerint a panaszossal szemben reggel 6 óra 30 perc körüli időpontban kezdték meg az intézkedés foganatosítását, majd a házkutatás eredményeként 8 óra 45 perckor döntöttek úgy a rendőrök és közölték, hogy a panaszost előállítják. A rendőrségi előállítás időtartamáról kiállított igazolás szerint a panaszos hozzátartozó vagy képviselő kiértesítését nem kérte, az előállítással és az intézkedés módjával szemben panasszal nem élt, élelmezést nem kért. Az igazoláson szereplő (részben kézzel beírt) adatok szerint az előállítás 2012. december 18-án 8 óra 45 perctől 2012. december 18-án 23 óra 45 percig tartott. Ekkor – az irat szerint – szabadon bocsátására került sor – *ami a Testület által megismert tények szerint nyilvánvaló tévedés, hiszen a panaszost a későbbiekben őrizetbe is vették.* Az őrizetbe vétel elrendeléséről szóló határozat szerint az akkor hatályban volt Btk. 316. § (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés b/1. pontja szerint minősülő - figyelemmel a (2) bekezdés II. fordulat d) pontjára - dolog elleni erőszakkal nagyobb értékre elkövetett lopás büntetnének megalapozott gyanúja miatt folyamatban lévő büntetőügyben a panaszos őrizetbe vételét rendelték el, a Be. 127.§ (1) bekezdése alapján, figyelemmel a Be. 126.§ (2) bekezdésére. Az őrizet kezdő időpontja: 2012. december 18-a 8 óra 45 perc. A fogvatartás ideje legkésőbb 2012. december 21-én 8 óra 45 perckor jár le. A panaszos a határozattal szemben panasszal nem élt. A határozat közlésének időpontja 2012. december 18-án 20 óra.

A panaszos jogi képviselőjének álláspontja szerint az előállításról szóló igazolás – figyelembe véve az Rtv-t. és a Szolgálati Szabályzatot – nem a valóságot tartalmazza, hiszen a panaszos

személyi szabadságát 2012. december 18-án 6 óra 30 perctől folyamatosan korlátozták, vele szemben rendőri intézkedést ekkor foganatosítottak, így az előállítás időtartama innen kezdődik. Az iraton azonban tévesen 2012. december 18-a 8.45 óra van, ami a kapitányságra érkezés időpontja. Álláspontja szerint, ha valaki a hatóság hatalma alatt van – akár a lakásán is – az beleszámít az előállítás időtartamába.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Szolgálati Szabályzat 30. §-ának (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése főszabályként a „szükséges” időt jelöli meg és csak végső korlátként, határozza meg a 8 órás (illetve indokolt esetben, külön alaki feltételek mellett a további 4 órás) időtartamot. Felhívja a Testület a figyelmet az előállítás intézményének a személyi szabadságot súlyosan korlátozó jellegére, amelyre értelemszerűen vonatkozik az Rtv. 15. § (1) bekezdésében meghatározott azon általános arányossági követelmény is, mely szerint „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”.

A rendelkezésre álló iratokból megállapítható, hogy a panaszossal szemben az adott napon, valóban kora reggel 6 óra 30 perc körüli időpontban intézkedtek a rendőrök. A panaszost a gépkocsijánál igazoltatták, majd kérték, hogy menjen velük a tartózkodási helyüél szolgáló lakásba, ahol házkutatást kívánnak tartani, melyhez a panaszos jelenléte is szükséges. A házkutatás során a panaszos részére számos kérdést tettek fel, majd végül – közel két órával később – közölték, hogy előállítják, mint bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyt. Tény az is, hogy a rendőrségi iratok az előállítás kezdő időpontjaként 8 óra 45 percet rögzítettek. Az őrizetbe vételt elrendelő határozat is ezt az időpontot vette alapul a 72 óra időtartamának pontos meghatározásánál.

A Testület az előállítás időtartamával összefüggésben több jogsértő momentumot is feltárt. Mindenek előtt a Testület – a panaszos jogi képviselőjének álláspontját elfogadva – úgy foglalt állást, hogy a panaszos előállításának időtartamát a rendőrség helytelenül határozta meg akkor, amikor a kezdő időpontként az előállítás közlésének időpontját (8.45) tekintette. Elég utalni az Rtv. 33.§-ának (3) bekezdésére, melynek utolsó mondata rögzíti, hogy az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani. A panaszossal szemben az intézkedés 6 óra 30 perckor történt, illetőleg kezdődött, mikor is igazoltatták, majd a tartózkodási helyén házkutatást tartottak. Nyilvánvaló, hogy a panaszos egyik cselekmény során sem távozhatott volna szabadon, ha úgy tetszik a rendőrség „felügyelete” alatt állt, oly módon mindenképpen, hogy köteles volt az intézkedéseknek magát alávetni és a rendőri felszólításoknak engedelmeskedni.

Ennélfogva – a Testület álláspontja szerint – az előállításra elsődlegesen nyitva álló 8 órás időtartam 14 óra 30 perckor letelt, ami így is csak 18 óra 30 percig lett volna további 4 órával meghosszabbítható – ilyen azonban a Testület meglátása szerint nem történt. A Testület a megküldött iratok között nem találkozott olyan (sem alakszerű, sem egyéb) határozattal vagy

arra utaló adattal, hogy az előállítás időtartamát a rendőrség szabályosan meghosszabbította volna. Az Rtv. 33.§-ának (3) bekezdése kimondja ugyanis, hogy a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. A Testületnek arra a következtetésre kellett jutnia, hogy a rendőrség az előállítás időtartamának meghosszabbítását elmulasztotta.

Ezen felül pedig a Testületnek azt is meg kellett állapítania, hogy az előállítás időtartama a törvényben biztosított 12 órát közel másfél órával meghaladta, hiszen egyértelműen rögzített, hogy a panaszos őrizetbe vételére 20 órakor került sor, az előállítás pedig eddig tart. A Testület szerint a jogsértések összességét tovább súlyosította az a tény, hogy a fogvatartás időpontját a rendőrség pontatlanul és helytelenül dokumentálta, hiszen a kiadott igazoláson az szerepel, hogy a panaszos előállítása december 18-án 23 óra 45 perctől tartott, ekkor őt szabadon bocsátották. A Testület megállapította, hogy ez nyilvánvaló tévedés, hiszen a panaszos 20 órától őrizetben volt és szabadítására csak másnap 21 óra körül került sor. A Testület megjegyzi, hogy ha ez valójában így is történt volna, az ténylegesen mintegy 17 óra időtartamú előállítást jelentett volna, ami úgyszintén nem feleltethető meg az Rtv. rendelkezéseinek és súlyosan jogsértő volna.

Jóllehet, az előállításban töltött időtartam beleszámít az őrizet időtartamába, a Testület azonban a jogsérelmet súlyosnak értékelte, arra figyelemmel, hogy a vonatkozó jogszabályi előírások egyidejű többszörös megsértése állt fenn a rendőrség oldaláról. Az előállítás kezdő időpontját a rendőrség nem a törvényi előírásoknak megfelelően (az intézkedés kezdetétől számítva) határozta meg, így az előállítás tényleges időtartama meghaladta a 8, illetve a 12 órát. A rendőrség elmulasztotta meghosszabbítani az előállítás 8 órás időtartamát, e mellett pedig a szabadságkorlátozás időtartamát helytelenül dokumentálta és azon valótlan, félrevezető adatok szerepeltek. A Testület garanciális jelentőséget tulajdonít annak, hogy az egyik legsúlyosabban jogkorlátozó intézkedés vonatkozásában a jogszabályi előírásokat a rendőrség maradéktalanul betartsa, így a Testület az előállítás időtartama és annak dokumentálása kapcsán a panaszos személyes szabadsághoz fűződő jogának, továbbá a tisztességes eljáráshoz fűződő jogának a súlyos fokú sérelmét állapította meg.

d) A panaszos jogi képviselője azt is sérelmezte, hogy a panaszos előállításának jelentős része voltaképpen érdemi cselekmény nélkül történt. Erre figyelemmel a Testület vizsgálta az előállítás időtartamának arányosságát ebből a szempontból is – a fent már idézett jogszabályhelyekre is figyelemmel [Rtv. 15.§ (1) bekezdés, 33.§ (3) bekezdés].

A rendőrség által megküldött iratokból egyértelműen megállapítható volt, hogy a panaszos előállításának időtartama alatt a sértett tanúkihallgatása, a feltalált tárgyi bizonyítási eszközök bemutatása, tárgyi bizonyítási eszközök lefoglalása, tanúkutatás, adatgyűjtés és a B. város, A. E. utcai ingatlan ellenőrzése, továbbá 2 további személy (G.T. és N.K.) előállítása, tanúkihallgatása, ezzel kapcsolatos iratok elkészítése - történt.

A Testület álláspontja szerint mindezen cselekmények elsődlegesen azért voltak szükségesek, hogy a panaszossal szemben az alapos gyanú kérdésében megnyugtatóan állás tudjon foglalni a nyomozó hatóság, minekután a kora esti órákban sor is került a panaszos gyanúsított kihallgatására és az alapos gyanú közlésére.

A Testület a fentiek miatt a panaszos fogva tartásának időtartamát – ezen okból – nem tartotta aránytalanul hosszúnak és így a személyes szabadságot sértőnek.

e) A panaszos jogi képviselő sérelmezte, hogy bár előírás, de az előállítás időtartama alatt – több mint 6 óra eltelte után – nem biztosítottak étkezést a panaszosnak. Arról sem látott a jogi képviselő – sem akkor, sem utóbb – dokumentációt, hogy nyilatkoztatták volna a panaszost, hogy szed-e valamilyen gyógyszert.

A panasz ezen részének értékelésénél az Rtv. 2. § (1) bekezdésére kell utalni, ami kimondja, hogy a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. E mellett az Rtv. 24. § (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulóknak a tőle elvárható felvilágosítást megadni. A rendőrség segítségnyújtási és felvilágosítás-adási kötelezettsége a rendőrség alapfunkciója, a segítségnyújtás pedig csak halaszthatatlan szolgálati érdekből tagadható meg, közvetlen életveszély esetén azonban a szolgálati érdek is alárendelődik az emberi élet óvásához fűződő fontosabb érdeknek.

Ezen túlmenően az Rtv. 18. § (2) bekezdése kifejezetten rögzíti: „A rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról. A sérült, beteg vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat orvosi ellátásban kell részesíteni.” A jogszabály ezen rendelkezéshez kapcsolódó magyarázata szerint a fogvatartás során a rendőrségnek kell gondoskodnia a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartással összefüggő egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról. Az elhelyezési kötelezettség keretében kell gondoskodni a fogvatartott megfelelő táplálásáról, tisztálkodási és pihenési lehetőség biztosításáról, illetőleg az időjárás viszonyaitól való szembeli védelemről.

Az étkeztetés szabályait a Szolgálati Szabályzat 31. § (11) bekezdése rögzíti. A hivatkozott jogszabályhely szerint „A személyi szabadság elvonása első 5 óráját követően az intézkedést fogantartó rendőri szervnek kell gondoskodni a fogvatartott személy élelemmel történő ellátásáról. A fogvatartott személy étkezése az előállító helyiségben történik. Az étel kiosztását a felügyeletet ellátó rendkívüli őr végzi. Ha a rendkívüli őr nem rendelkezik az étel kiosztásához szükséges egészségügyi dokumentációval, akkor az élelmiszer kicsomagolását nem végezheti. A fogvatartott ilyen esetben előrecsomagolt élelmiszerekkel és az annak elfogyasztásához szükséges egyszerhasználatos evőeszközökkel látható el. A rendkívüli őr feladatokkal megbízott rendőr löfegyverét ezen feladat ellátása alatt nem viselheti.”

A Testület arra megállapításra jutott, hogy a panaszban foglaltakkal szemben a rendőrségi iratok szerint a panaszos nem kért ételmezést, betegségről – ebből fakadóan gyógyszereszedésről – nem számolt be és ezekről, valamint arról, hogy a személyi szabadságot korlátozó intézkedéssel szemben nem él panasszal írásban nyilatkozott is, illetve mindezeket aláírásával igazolta.

A panaszosi előadás és a rendőri tájékoztatás között tapasztalt ellentmondás feloldására a Testületnek nem volt módja, ezért nem volt megállapítható a rendőrség mulasztása, így az esetleges gyógyszereszedéssel kapcsolatos kérdés elmaradása miatt a panaszos testi épséghez fűződő jogának sérelme, valamint az ételmezési kötelezettség teljesítésével kapcsolatban az emberi méltósághoz való jog sérelme nem állapítható meg.

V.

A panaszosoknak a házkutatással, valamint a védő értesítésével kapcsolatban előterjesztett panaszai tekintetében, a Testületnek saját hatásköre hiányát kellett megállapítania. Hasonlóképpen nem jogosult értékelni a Testület az őrizetbe vételt elrendelő határozat formai és tartalmi kérdéseit, azzal szemben a büntetőeljárás sajátlagos jogorvoslati eszközeit (panasz) veheti igénybe a panaszos.

A panaszbeadványt és a panaszos vallomását áttekintve a Testület úgy foglalt állást, hogy a rendelkezésre álló információk (állampolgári bejelentés, a házkutatás során fellelt és feltehetően bűncselekményből származó dolgok) alapján a rendőrség által megnevezett bűncselekmény elkövetésének minimális gyanúja mindenképpen fennállt, tehát az Rtv. 33. § (2) bekezdésének b) pontja megfelelő jogalapot biztosított a panaszos előállítására. A Testület álláspontja szerint tehát az előállítás jogalapját illetően a panaszos személyes szabadsághoz való alapvető joga nem szenvedett sérelmet. A Testület arányosnak és ezért jogszerűnek tartotta, hogy a rendőrség mérlegelési jogkörében a panaszos előállítása mellett döntött, mivel az előállítás azt célozta, hogy a bűncselekmény felderítésének megghiúsítása megakadályozható, illetőleg az eljárás alá vont személy rendelkezésre állása biztosítható legyen a nyomozati cselekmények során, amit a Testület arányosnak talált, ezért kimondta, hogy az a panaszos személyes szabadsághoz való alapvető jogát nem sértette.

A Testület az előállítás időtartamával kapcsolatos jogsértésekkel összefüggésben a jogsérelmet súlyosnak értékelte, arra figyelemmel, hogy a vonatkozó jogszabályi előírások egyidejű többszörös megsértése állt fenn a rendőrség oldaláról. Az előállítás kezdő időpontját a rendőrség nem a törvényi előírásoknak megfelelően (az intézkedés kezdetétől számítva) határozta meg, így az előállítás tényleges időtartama meghaladta a 8, illetve a 12 órát. A rendőrség elmulasztotta meghosszabbítani az előállítás 8 órás időtartamát, e mellett pedig a szabadságkorlátozás időtartamát helytelenül dokumentálta és azon valótlan, félrevezető adatok szerepeltek. A testület garanciális jelentőséget tulajdonít annak, hogy az egyik legsúlyosabban jogkorlátozó intézkedés vonatkozásában a jogszabályi előírásokat a rendőrség maradéktalanul betartsa, így a Testület az előállítás időtartama és annak dokumentálása kapcsán a panaszos személyes szabadsághoz fűződő jogának, továbbá a tisztességes eljáráshoz fűződő jogának a súlyos fokú sérelmét állapította meg. Ugyanakkor a Testület a panaszos fogva tartásának időtartamát az időközben végrehajtott és a rendőrség által dokumentált nyomozati cselekményekre figyelemmel nem tartotta aránytalanul hosszúnak és így a személyes szabadságot sértőnek.

Az élelmezés és a gyógyszeresedés kapcsán a panaszosi előadás és a rendőri tájékoztatás között tapasztalt ellentmondás feloldására a Testületnek nem volt módja, ezért nem volt megállapítható a rendőrség mulasztása, így az esetleges gyógyszeresedéssel kapcsolatos kérdés elmaradása miatt a panaszos testi épséghez fűződő jogának sérelme, valamint az élelmezési kötelezettség teljesítésével kapcsolatban az emberi méltósághoz való jog sérelme.

A Testület megítélése szerint a panaszost ért sérelmek elérték a súlyosság azon fokát, amely indokolttá teszi a panasz és az állásfoglalás megküldését az Országos Rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2013. augusztus 28.

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Féja András
előadó testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET